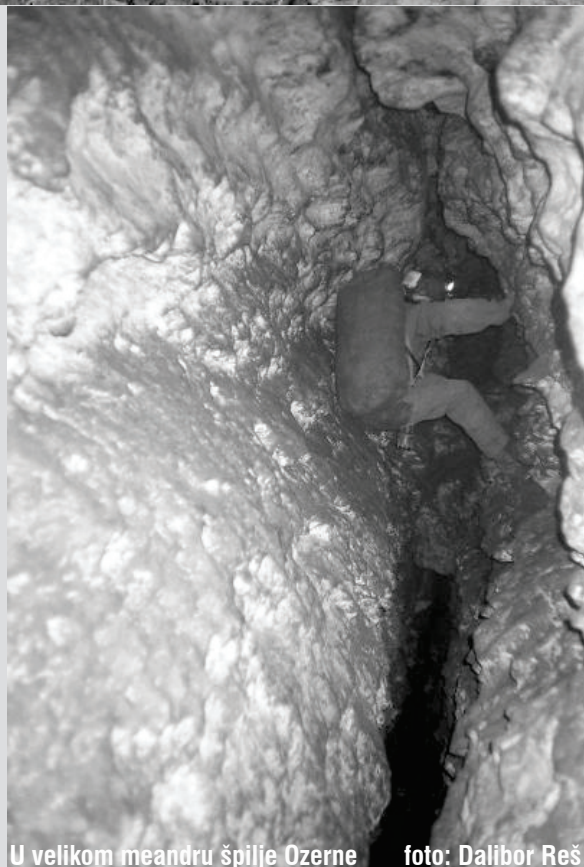

Ulaz u špilju Ozernu — foto Igor Ivanina

U velikom meandru špilje Ozerne — foto: Dalibor Reš

UKRAJINA

SPELEOLOŠKA EKSPEDICIJA
“PODILLJA-UKRAINA 2005”

10. 09. se, nakon dvotjedne ekspedicije Podillja – Ukraina 2005., vratila sedmeročlana ekipa Hrvatskih speleologa. Organizator i vođa ekspedicije bio je Hrvoje Cvitanović iz SK Ursus spelaeus iz Karlovca, a ekspedicija je trajala od 26. 08. do 09. 09. 2005. godine.

Domaćini su bili članovi Speleološkog kluba Podillja iz Ternopila. Pod njihovim vodstvom posjetili smo specifično područje krša u gipsu s najdužom špiljom u gipsu na svijetu (Optimističnom 212 km) i mnogim vrlo dugačkim špiljama. Specifična im je vrlo velika razgranatost, male visinske razlike (naime sve su pliće od 30 m) i bogatstvo ukrasa u obliku najraznovrsnijih kristala gipsa.

Špilja Mlinki (27 km) uvela nas je u priču o špiljama u gipsu. Nezamislive mase odvojaka, izglacani kanali čestim prolascima istraživača kroz uske kanale relativno mekanog gipsa, sve potpuno drugačije od našeg domaćeg “locus typicus” krša. Špilja Ozerna (120 km) bila je sljedeća i glavna “avantura” ekspedicije. U njoj smo boravili tri dana, podzemni bivci su vrlo dobro organizirani, a zabavni glineni ukrasi potvrđuju dobru istraživačku atmosferu koju smo i sami doživjeli tijekom dvije noći provedene u drugom bivku. Nevjerojatni spletovi labirinta, meandri, zarušenja, najrazličitiji kristali, puzanje i ogromne hale čine špilju svjetskom i neponovljivom. Kristalevu, špilju dugu 25 km posjetili smo na dan na koji je trebala biti zatvorena. Naime, jedna je seljanka znajući da smo u špilji dežurala na ulazu i odvrtila delegaciju iz Kijeva od zatvaranja Kristaleve do idućeg dana. Ova je špilja turistički uređena, također vrlo razgranana, prebogata prekrasnim kristalima gipsa, a zanimljiva je i po tome što je u njoj pronađen ljudski kostur. Više desetljeća nakon tog otkrića, kosti su povezane s nestankom seoskog školskog učitelja koji je u potrazi za vilama ili djevicom Marijom, otišao u špiljske labirinte na žalost bez arijadne niti. Slijedilo je topografsko snimanje špilje Jubilejne (1 478 m) i razmjena iskustva u topografskom snimanju kao i istraživanju (kopanje i klesanje) u ponoru SK 13 koji prema iskustvu i nosu Ukrajinskih speleologa “smrdi” na špilju dužu od svih dosad istraženih na krškom području gipsa Ukrajine, a tim i Svijeta. Ponor je prokopan četiri metra u dubinu, a ekipa će kopanje nastaviti dalje.

U dva tjedna druženja razmijenili smo iskustva i različite načine istraživanja i topografskog snimanja. Naime, u Ukrajini je normalna stvar kopati ulaze u jamu, čak i kad on nije jasno vidljiv. Ulaz u Ozernu, koji su miniranjem poslije 2. svj. rata zarušili NKVD-ovci (danas 120 km dužine) je 1966. iskopala ekspedicija od 1000 speleologa s područja cijelog SSSRa. Većini su spilja ulazi također iskopani na ekspedicijama ili pronađeni prilikom eksploatacija "kamenoloma" gipsa, a samo rijetki kao npr. Vertebe imaju prirodan ulaz. Vertebe je toliko razgranana da svojih 7 000 m kanala petlja u prostor koji na tlocrtu izgleda poput ogromne dvorane ispresijecane mnogim nosivim stupovima i kraćim zidovima. Svi kanali nalaze se na području 700 x 400. Spilja je vrlo bogata kulturnim ostacima čovjeka, a sustavno istraživanje započinju Poljski arheolozi koji iz špilje vade enormne količine kulturnih artefakata. U jednom je periodu bila konstantno naseljena 1 000 godina (između 5 i 4 stoljeća pr. kr.), a i dan danas puna je fantastičnim artefaktima koji će još godinama izlaziti na svjetlo dana i rasvijetljivati razvoj ljudske kulture. Posljednja posjećena spilja je Đurinska (1,5 km), u blizini istoimenog potoka, krasnog zamka i slapa. Ova spilja ima najveće i najljepše kristale od svih dosad istraženih podiljskih spilja. U slengu je speleolozi nazivaju i "svinjska" zbog ulaznog gljivljenja kroz žitko i ljepljivo blato. Iza blatom i glinom začepljenog tj. skrivenog kanala od mnogih vandala i lovaca na kristale, otkivaju se prekrasne dvorane i kanali prepuni nevjerojatnih oblika i dimenzija kristala gipsa. Prilikom povratka iz skrivenog kanala dobro kamufliramo prolaz u prekrasne dijelove jer se na mnogim mjestima vidi potraga lopatom za kanalima optočenim kristalima...

Na ekspediciji smo imali sreće upoznati i jednog strastvenog povjesničara (Juru), koji nam je pričao o povijesti Ukrajine i dijelu Ukrajine s kojega su Hrvati krenuli prema moru. Bijela Hrvatska nalazila se iza Karpata u Ukrajini, no o tome govori i fizionomija lica stanovnika koji su nas na svakom koraku podsjećali na naše susjede, noniče i none koji na moru krpaju mreže, igraju boće... Potaknuti uspoređivanjem lica, vrlo sličnog i razumljivog jezika doznali smo da specifično lice našeg prijatelja Jure skriva Tatarske gene. Danas nas na Tatara podsjećaju Halubajski zvončari koji su ih u dalekoj prošlosti otjerali s

Detalj iz špilje Ozerne

foto: Ivan Glavaš

Kanal Aligator (špilja Ozerna)

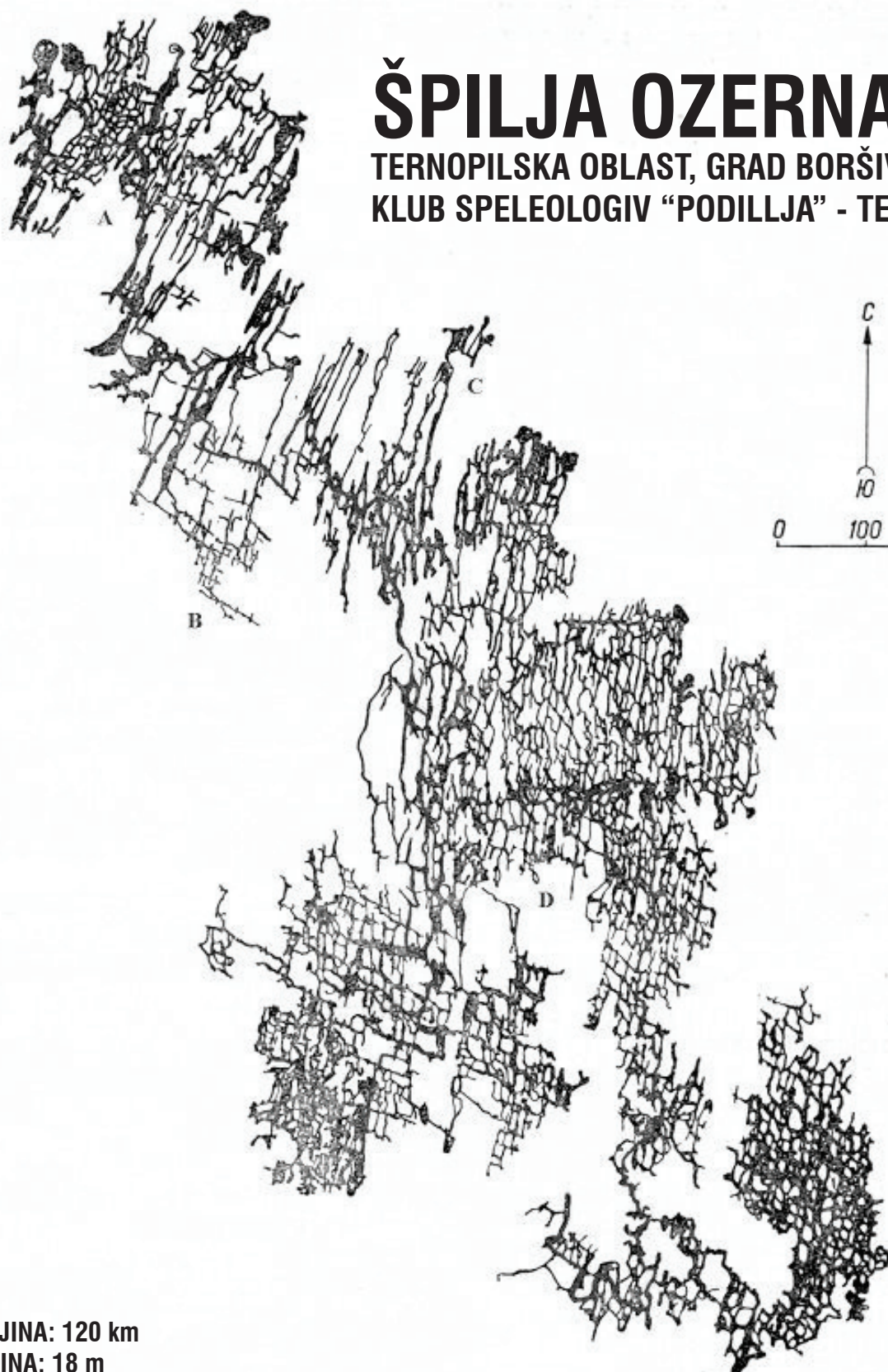
foto: Dalibor Reš

ŠPILJA OZERNA

TERNOPILSKA OBLAST, GRAD BORŠIV

KLUB SPELEOLOGIV "PODILLJA" - TERNOPIL

DULJINA: 120 km
DUBINA: 18 m

Kamp 2 u špilji Ozerni

foto: Hrvoje Cvitanović

Ulazni dio špilje Đurinske

foto: Hrvoje Cvitanović

Detalj iz špilje Đurinske

foto: Hrvoje Cvitanović

naših današnjih prostora. Tatari na Krimu, prekrasnom ukrajinskom poluotoku imaju autonomiju. Raseljeni tijekom vladavine SSSRa, nakon raspada sovjetskog saveza polako se vraćaju na poziv Ukrajine na Krim. Naravno, Jura je dobio ekspedicijski nadimak "Đingis".

Nakon kupanja pod slapom Đurinskog potoka, pranja opreme i povratka u Ternopil, slijedila je dobra oproštajna zabava od prekrasne zemlje, srdačnih i veselih ljudi, divnih žena, odlične hrane, još boljeg piva i već nam srcu prirasle "Gorilke" (ukrajinske Vodka). Započeta su lijepa nova prijateljstva, kupljeno je nešto, za naše pojmove, vrlo povoljne opreme, dogovorene su zajedničke akcije, no ova je privedena kraju. Tankamo rezervoare dva puta jeftinijim gorivom i krećemo na 22-satni povratak kući. Nakon otvorenih prostranstava žutih polja i plavog sunčanog neba poput ukrajinske zastave, već od Budimpešte počeli smo se vraćati u tipičnu ovoljetnu Hrvatsku-monsunsku klimu... Popodnevene kiše i nestabilno vrijeme dočekali su nas kao što su nas i ispratili.

Do Ukrajine i natrag putovala je šarolika ekipa: Kristina Badovinac (SK Ursus spelaeus - Karlovac), Hrvoje Cvitanović (Ursus spelaeus - Karlovac), Nataša Matoš (Ursus spelaeus - Karlovac), Luca Tanfoglio (Ursus spelaeus - Karlovac, DNA Brescia), Ivan Glavaš (SU Spelunka - Veprinac), Gorana Mišćenić (SU Spelunka - Veprinac) i Dalibor Reš (SU Estavela Kastav).

Naši domaćini bili su Klub speleologiv „Podillja“ - Ternopil

Viktoria Andraš, Vitali Andraš, Igor Andraš, Vječeslav Apostolik, Juri Glovjuk, Igor Gronski, Igor Ivanina, Juri Kazaev, Andrej Kananović, Alina Klimentko, Ruslan Kycher i Alexander Rotman.

Dalibor Reš

Kristali u špilji Đurinska

foto: Hrvoje Cvitanović

Detalj iz špiljne Ozerne

foto: Hrvoje Cvitanović

IME OBJEKTA	REGIJA	MJESTO	DULJINA
1. OPTIMISTIČNA	BORŠIV	KOROLIVKA	212000 m
2. OZERNA	BORŠIV	STRILKIVTSI	120000 m
3. MLINKI	ČORTKIV	ZALISA	28000 m
4. KRISTALEVA	BORŠIV	KRIVČE	25000 m
5. SLAVKA	BORŠIV	KRIVČE	9100 m
6. VERTEBA	BORŠIV	BILČE-ZOLOTE	7820 m
7. UGRIN	ČORTKIV	UGRIN	2120 m
8. JUBILEJNA	BORŠIV	SAPOGIV	1478 m
9. OLEKSINSKA-KOMSOMOLSKA	BORŠIV	OLEGSINTSKI	1244 m
10. TIKKOVA SKELIA	BORŠIV	KRIVČE	1180 m
11. ĐURINSKA	BORŠIV	NAGIRIANI	1135 m

SPONZORI SPELEOLOŠKE EKSPEDICIJE "PODILLJA-UKRAINA '05"

KARLOVAČKA ŽUPANIJA, VODOVOD I KANALIZACIJA, DRVO TRGOVINA d.o.o., FOTO DIGITAL CENTAR, GRADSKI MUZEJ KARLOVAC, V.B.Z. KNJIŽARA - KARLOVAC, SPORTLAND (BRESCIA, ITALIJA)